

Конспект уроку № 237

Михайло Грушевський — великий історик України

Link to audio: ukrainianlessons.com/episode237

Вступ

Привіт-привіт! Це Анна Огойко. Ви слухайте подкаст «Уроки української», і це подкаст для всіх, хто вивчає і любить українську мову.

Зараз триває **серія** епізодів про відомих українців, і сьогодні у нас буде ще один українець, **зображений** на українських **гривнях**, а саме на **купюрі** 50 гривень.

Зверніть увагу — це Михайло Грушевський. Все-таки на гривнях зображені найвідоміші українці, правда?

Тому я **помітила**, що у нас ще не було епізоду про Михайла Грушевського, і **вирішила** підготувати для вас цю історію, історію про українського найбільшого **історика** — саме ним був Михайло Грушевський.

Пропоную **відразу** переходити до епізоду! Спочатку будуть питання, на які ви можете **орієнтуватися**, коли слухаєте епізод, а також **словничок** зі складнішими словами.

Почнімо!

серія — series
зображений — depicted
грівня — hryvnia (Ukrainian currency)
купюра — banknote
звертати, звернути увагу — to pay attention
(*imperfective, perfective*)
помічати, помітити — to notice
(*imperfective, perfective*)
вирішувати, вирішити — to decide
(*imperfective, perfective*)
історик — historian
відразу — at once
орієнтуватися, зорієнтуватися — to navigate (*imperfective, perfective*)
словничок — dictionary (*diminutive*)

Запитання до епізоду

1. У яких містах навчався Михайло Грушевський у гімназії й в університеті?

2. Який український історик взяв Михайла Грушевського під свою опіку?

3. Як називається найбільша історична праця Грушевського?

4. Яка організація була центром розвитку української науки на початку XX століття?

5. Чи був Михайло Грушевський президентом Української Народної Республіки?

Словничок

пра́ця, пра́ці	work, works (of art or science)
науко́вий керівни́к	research supervisor
провóдити дослідження	to conduct research
ка́федра (кате́дра)	department (at the university)
проте́же	protégé
спри́ятливий	favorable
працездáтність	efficiency, working capacity
десяти́томник	ten-volume book
внесо́к	contribution
зробі́ти внесо́к у...	to make a contribution to
опо́ра	support, pillar
руші́йна сі́ла	driving force
помі́ркований	moderate
з оче́відних причи́н	for obvious reasons

Михайло Грушевський — великий історик України

Михайло Грушевський **народився** 29 вересня 1866 року у місті Холм — тоді це було **староукраїнське** місто у складі Російської імперії, а зараз це **сучасна** Польща, недалеко від кордону з Україною — це місто Хелм.

Там його батько Сергій Грушевський **буквально** кілька років працював викладачем у **гімназії**. І мати, і батько Грушевського були українцями.

Батько працював викладачем у різних гімназіях, школах по всій Російській імперії, й дуже скоро після народження Михайла вони **переїхали глибоко** в Росію — спочатку на **Кавказ**, потім у місто Ставрополь.

Але попри те, що сім'я постійно переїжджала і фактично не жила в Україні, Михайло Грушевський чудово **опанував** українську мову і з раннього віку **захоплювався** читанням, особливо про Україну.

наро́джуватися, наро́дитися — to be born
(*imperfective, perfective*)

староукраї́нський — old Ukrainian

суча́сний — modern

буква́льно — literally

гімна́зія — gymnasium

переї́жджати, переї́хати — to move
(*imperfective, perfective*)

гли́боко — deep (*adverb*), deeply

Кавка́з — the Caucasus

опано́вувати, опанува́ти — to acquire
(*imperfective, perfective*)

захо́плюватися — to admire, to be fond of
(*imperfective*)

Конспект уроку №237

Михайло Грушевський — великий історик України

Першу освіту він **здобував** у гімназії у Грузії, у місті Тифліс (зараз це столиця Грузії — Тбілісі).

Тоді він вже намагався **дістати** українські книги, він **привозив** їх з України або **замовляв** і читав історичні **праці** Миколи Костомарова, Пантелеймона Куліша, Володимира Антоновича.

А також дуже любив журнал «Киевская **старина**» — це журнал, який почав **виходити** 1882 року; він був російською мовою, але про українську історію, літературу і фольклор.

Отже, після гімназії на університетське навчання Грушевський переїхав **нарешті** до Києва, де почав вчитися в Університеті Святого Володимира (зараз це Київський національний університет імені Тараса Шевченка).

Чули про нього? Він такий дуже червоний, найбільший і номер один університет в Україні.

У Києві **юнак** мав змогу особисто познайомитися з багатьма істориками, чиї **праці** він читав раніше, зокрема з істориком Володимиром Антоновичем, який взяв Грушевського під свою **опіку**.

Як ми б зараз сказали, він став його **науковим керівником** або ментором.

Грушевський дуже швидко **зростав** як історик і ще студентом **проводив дослідження**, переважно про історію України. Але, на жаль, у Києві було багато **обмежень** проводити такі дослідження, оскільки взагалі українською мовою тоді було **заборонено** викладати, вчитися чи писати.

Натомість у Львові, у Львівському університеті, тоді було відкрито **кафедру** **всесвітньої історії** з особливим поглядом на історію Східної Європи.

Така була довга назва, але фактично це була **єдина** кафедра на той час, де можна було **досліджувати** саме історію України; це була єдина кафедра на ті часи.

Головою кафедри запросили стати Антоновича, того відомого історика, але він **відмовився** через свій вік, натомість порадив свого **протеже** — Михайла Грушевського.

Так, Грушевський у 1894 році, коли йому було всього 28 років, став професором і переїхав до Львова.

Йому тут дуже **пощастило**, бо, справді, у Львові були набагато кращі умови для дослідження і **поширення** української історії. Можна було писати й **видавати** **праці** українською — це була

здобувати, здобути — to gain
(imperfective, perfective)

діставати, дістати — to get
(imperfective, perfective)

привозити, привезти — to bring
(by transport) (imperfective, perfective)

замовляти, замовити — to order
(imperfective, perfective)

старина (in Russian) = **старовина** — antiquity

виходити, вийти — to be released
(imperfective, perfective)

нарешті — finally

юнак — young man

опіка — care

зростати, зрости — to grow
(imperfective, perfective)

обмеження — constraint(s), limitation(s)

забороняти, заборонити — to forbid
(imperfective, perfective)

натомість — instead

всесвітня історія — world history

єдиний — only

досліджувати, дослідити — to research
(imperfective, perfective)

голова — head

відмовлятися, відмовитися — to refuse
(imperfective, perfective)

щастіти, пощастіти — to be lucky
(imperfective, perfective)

поширення — spread (noun)

видавати, видати — to publish
(imperfective, perfective)

унікальна можливість на ті часи.

Там Грушевський **вів** активну наукову і викладацьку роботу. У своїх лекціях для студентів він **наголошував**, що на історію треба дивитися не як на історію відомих лідерів (наприклад, князів чи царів), а як на історію насамперед **народів**.

Ось ця ідея про історію як історію народів стала основою його роботи.

У ті **сприятливі** часи у Львові Грушевський почав роботу над своїм **шедевром**, справді великою історичною працею — «Історією України-Руси».

У ті часи він **власне** написав більшу частину цієї праці, а саме, **станом на** 1909 рік, вийшло сім **томів** «Історії України-Руси» і, уявіть собі, кожен том, тобто кожна окрема книга — це 500-600 сторінок історичних досліджень.

І таких томів всього за життя Грушевського вийшло десять — десять томів «Історії України-Руси».

Це просто **неймовірно**, якою **шаленою** була **працездатність** Грушевського. Мене завжди **захоплюють** такі люди, які в часи без технологій, без інтернету, без чату GPT могли так багато писати й **встигати**.

Насправді Михайло Грушевський був найпродуктивнішим істориком України, адже за своє життя він написав майже 2000 праць, а його «Історія України-Руси», як я **зазначила**, **містить** аж десять томів. Це справді **вражає**!

Зупинімося детальніше на «Історії України-Руси». Отже, це **десятитомник** про історію України від **найдавніших** часів, ще за тисячі років до Київської Русі, й до періоду після смерті Богдана Хмельницького.

Як я казала раніше, для Михайла Грушевського в центрі історії були не особистості чи навіть не держави, а саме народи. Тому він **простежує** історію формування українців як народу через усі ті інші народи, які **заселяли** наші території раніше.

Як наслідок, Грушевський **заперечує** ідею того, що Росія як держава походить від Київської Русі, натомість саме український народ **напрямую пов'язаний** з народами Київської Русі.

Кожен том «Історії України-Руси» детально описує історію невеликого періоду в історії України, тому це така **безпрецедентна** праця, яка досі є **базою** для істориків.

Кілька томів **присвячені славнозвісним козацьким** часам, про які **замовчували** або неправильно говорили в Російській імперії;

вести — to conduct (*imperfective*)
наголошувати, наголосити — to emphasize (*imperfective, perfective*)
народ — people, nation

шедевр — masterpiece

власне — actually
станом на — as of
том — volume

неймовірно — incredibly
шалений — crazy, insane
захоплювати, захопити — to impress (*imperfective*)
встигати, встигнути — to manage to, to have time (*imperfective, perfective*)

зазначати, зазначити — to mention (*imperfective, perfective*)
містити — to contain (*imperfective*)
вражати, вразити — to impress (*imperfective, perfective*)
найдавніший — the oldest

простежувати, простежити — to trace (*imperfective, perfective*)
заселяти, заселити — to inhabit, to settle (*imperfective, perfective*)
заперечувати, заперечити — to deny (*imperfective, perfective*)
напрямую — directly
пов'язаний — connected

безпрецедентний — unprecedented
база — base, fundament
присвячений — devoted
славнозвісний — renowned, famous
козацький — Cossack (*adjective*)
замовчувати — to silence (*imperfective*)

Конспект уроку №237

Михайло Грушевський — великий історик України

також **ідеться** про Гетьманщину як першу українську державу.

І десятий том закінчується на 1658 році, **незадовго** після смерті Богдана Хмельницького.

Отже, ви можете собі уявити, наскільки великий **внесок** Грушевського в українську науку та історію.

І ще, до речі, **згадаю**, що він написав також історію української літератури у шести томах і ще багато-багато інших праць.

Окрім наукової **кар'єри**, яка була дуже успішною у Львові, Грушевський має успіх також в особистому житті. У Львові він познайомився з вчителькою Марією, вони закохались, одружились і в них народилася донечка Катерина.

Вони дуже її любили, а Марія Грушевська завжди була **опорою** в житті Михайла — вона була чудовою дружиною, але також брала участь в різних проєктах, наприклад, з Наталією Кобринською (так, з [попереднього епізоду подкасту](#)).

Марія Грушевська і Наталія Кобринська разом організовували **збори** жінок та працювали над **відкриттям дитячих садочків**, про які я згадувала минулого разу.

Далі, важлива частина історії про Михайла Грушевського — це Наукове товариство імені Тараса Шевченка. Грушевський спочатку був **членом** цього товариства, а потім став головою.

Про це товариство треба знати те, що це була **рушійна сила** або центр розвитку української науки на початку XX століття і пізніше теж. І саме Михайло Грушевський **зробив** величезний **внесок** у розвиток Товариства імені Тараса Шевченка.

Наступний період, можливо, не такий щасливий та успішний. Починається Перша світова війна, і Михайла Грушевського **звинувачують у співпраці** з Австро-Угорщиною, яка **воювала**, відповідно, з Російською імперією, і його та його родину **засилають** у Росію, де він **перебуває** майже всю війну.

Вони повертаються, коли відбувається **переворот**, революція 1917 року. Тоді, у березні 1917 року, було **сформовано** Українську Центральну Раду — це був революційний парламент України.

І Михайла Грушевського, як відому людину, якому багато хто **довіряв**, **обрали** головою Центральної Ради.

Далі починається дуже **насичений, заплутаний** період **визвольних змагань**, про який був епізод подкасту в серії про історію України — це був другий сезон, [епізод 75](#).

Тоді, у перші роки цієї революції, Грушевський був у центрі подій;

ітисся — to be about (*imperfective*)

незадовго — not long before

згадувати, згадати — to mention (*imperfective, perfective*)

кар'єра — career

збори — meeting(s), assembly(ies)

відкриття — opening

дитячий садок — kindergarten

член — member

звинувачувати, звинуватити — to accuse (*imperfective, perfective*)

співпраця — cooperation

воювати — to fight (*imperfective*)

засилати, заслати — to send in exile (*imperfective, perfective*)

перебувати — to stay (*imperfective*)

переворот — uprising, coup

формувати, сформувати — to form (*imperfective, perfective*)

довіряти, довірити — to trust (*imperfective, perfective*)

обирати, обрати — to elect (*imperfective, perfective*)

насичений — intense

заплутаний — confusing

визвольні змагання — liberation struggle

він був головою Центральної Ради, головою УНР.

За це його також називають інколи першим президентом України, хоча насправді це **помилка**, тому що УНР була парламентською республікою без **посади** президента. Тобто Грушевський був на чолі парламенту УНР, але не президентом.

Далі владу **поступово перейняли** більшовики й, на жаль, Грушевський змушений був **відійти**.

Різні аналітики та історики критично підходять до цього періоду в історії Михайла Грушевського, адже хоча він був дуже розумним і успішним істориком, він не зміг тоді краще **повестися** як політик.

Він мав досить **помірковані** плани й спочатку навіть хотів **домовитися** про **автономію** України в складі Росії. Загалом всі **погоджуються**, що Грушевський був гіршим політиком ніж істориком, але ніхто не заперечує, що він хотів тільки кращого для України.

Далі Грушевському і його сім'ї було **небезпечно** перебувати в Києві, тому вони були в **еміграції** кілька років, а у 1924 році повернулися до Києва.

І тоді тривав період **українізації**, було **дозволено** все українське — українська мова, українська наука, тому Грушевський мав змогу попрацювати в Академії наук України.

Але вже наприкінці 20-х років українізація повністю завершилась і почалась антиукраїнська **сталінська** політика, тому з **очевидних причин** Грушевського арештували й заслали в Росію.

Там він **захворів**, і йому треба було робити **операцію**. Цю операцію провів непрофесійний **хірург**, що, можливо, було **сплановано** сталінською владою, і **внаслідок** операції, на жаль, Грушевський помер.

Поховали його в Києві, на Байковому **кладовищі**.

Отже, сьогодні ви дізналися, що Михайло Грушевський написав майже 2000 праць з історії України. Він був людиною, яка **очолила** розвиток науки в Україні й був лідером у національному **русі** під час революційних подій.

Можливо, не всі політичні рішення Грушевського були **вдалими**, але у всьому, що він робив, ми можемо точно бачити глибоку любов до України, до всього українського, до національної ідеї.

Грушевський і сам розумів, що знати історію — це добре, але ще краще — творити нове майбутнє.

пóмíлка — mistake

посáда — position

поступóво — gradually

переймáти, перейняти — to seize, to take
(*imperfective, perfective*)

відхóдити, відійти́ — to step down
(*imperfective, perfective*)

повóдитися, повесті́ся — to behave
(*imperfective, perfective*)

домовля́тися, домови́тися — to negotiate, to arrange (*imperfective, perfective*)

автоно́мія — autonomy

пого́джуватися, пого́дитися — to agree
(*imperfective, perfective*)

небезпéчно — unsafe

емігра́ція — emigration

україніза́ція — Ukrainization

дозволя́ти, дозво́лити — to allow
(*imperfective, perfective*)

ста́лінський — Stalin's (*adjective*)

захворі́ти — to get sick (*perfective*)

опера́ція — surgery

хіру́рг — surgeon

планува́ти, спланува́ти — to plan
(*imperfective, perfective*)

вна́слідок — as a result

ховáти, поховáти — to bury
(*imperfective, perfective*)

кладови́ще — cemetery

очо́лювати, очо́лити — to lead, to head
(*imperfective, perfective*)

рух — movement

вда́лий — successful

У 1918 році він написав такі слова: «Добре робити історію важливіше, ніж гарно писати її».

Але, на мою думку, якщо не знати, не розуміти історії народу, то не можливо будувати державу.

А ми знаємо і розуміємо історію українського народу насамперед **завдяки** Михайлу Грушевському.

завдяки — thanks to

Відповіді на запитання

1. У яких містах навчався Михайло Грушевський у гімназії й в університеті?
Михайло Грушевський навчався у гімназії у Тбілісі, а в університеті — в Києві, в Україні.
2. Який український історик взяв Михайла Грушевського під свою опіку?
Володимир Антонович взяв Михайла Грушевського під свою опіку. Михайло Грушевський був його протеже.
3. Як називається найбільша історична праця Грушевського?
Найбільша історична праця Грушевського називається «Історія України-Русі».
4. Яка організація була центром розвитку української науки на початку XX століття?
Наукове товариство імені Тараса Шевченка було центром розвитку української науки на початку XX століття.
5.
Чи був Михайло Грушевський президентом Української Народної Республіки?
Ні, не був. Українська Народна Республіка була парламентською республікою без посади президента.

Словничок (з прикладами)

пра́ця, пра́ці - Груше́вський познайо́мився з багатьма істо́риками, чи́ї пра́ці він чита́в рані́ше. - У Льво́ві він поча́в робо́ту над вели́кою істо́ричною пра́цею — «Істо́рією Украї́ни-Русі». - За сво́є життя́ він написа́в майже́ 2000 праць.	work, works (of art or science) <i>Hrushevskyi met many historians whose works he had read before.</i> <i>In Lviv, he began work on a large historical work — «History of Ukraine-Rus».</i> <i>During his life, he wrote almost 2,000 works.</i>
науко́вий кері́вник - Володи́мир Антоно́вич став його́ науко́вим кері́вником. - Нарешті́ я надісла́ла гото́ву дисерта́цію сво́єму науко́вому кері́внику!	research supervisor <i>Volodymyr Antonovych became his research supervisor.</i> <i>Finally, I sent the finished thesis to my supervisor!</i>
проводи́ти, провес́ті дослі́дження - Груше́вський дуже́ швидко́ зроста́в як істо́рик і ще студе́нтом проводи́в дослі́дження. - Гру́па науко́вців проведе́ дослі́дження в обсерва́торії.	to conduct research (imperfective, perfective) <i>Hrushevskyi grew very quickly as a historian and conducted research while still a student.</i> <i>A group of scientists will conduct research at the observatory.</i>
ка́федра (кате́дра) - У Льві́вському уніве́рситеті́ було́ відкрито́ ка́федру всесві́тньої істо́рії з фо́кусом на Схі́дну Євро́пу. - Голово́ю ка́федри запро́сили ста́ти відомо́го істо́рика Антоно́вича.	department (at the university) <i>A department of world history with a focus on Eastern Europe was opened at Lviv University.</i> <i>The famous historian Antonovych was invited to become the head of the department.</i>
проте́жé - Антоно́вич пора́див свого́ проте́жé — Миха́йла Груше́вського. - Усі́м відомо́, що цей праці́вник — проте́жé власни́ка фі́рми.	protégé <i>Antonovych advised his protégé, Mykhailo Hrushevskyi.</i> <i>Everyone knows that this employee is a protégé of the owner of the company.</i>

сприятливий - У ті сприятливі часі Грушевський почав роботу над своїм шедевром. - За сприятливих обставин ми б залюбки відвідали Україну.	favorable, conducive - In those favorable times, Hrushevskyi began work on his masterpiece. - Under favorable circumstances, we would love to visit Ukraine.
працездатність - Це просто неймовірно, якою шаленою була працездатність Грушевського. - Завдяки своїй працездатності вона вчасно завершила складний проєкт.	efficiency, working capacity - It is simply incredible how crazy Hrushevskyi's efficiency was. - Thanks to her working capacity, she completed a complex project on time.
десятитомник - Це десятитомник про історію України від найдавніших часів до смерті Хмельницького. - У центрі десятитомника не особистості чи навіть не держави, а саме народи.	ten-volume book - This is a ten-volume book about the history of Ukraine from the earliest times to the death of Khmelnytskyi. - At the center of the ten-volume book are not individuals or even states but peoples.
внесок - Ви можете собі уявити, наскільки великий внесок Грушевського в українську історію. - Ви можете підтримати українське військо благодійним внеском за посиланням.	contribution - You can imagine how great Hrushevskyi's contribution to Ukrainian history is. - You can support the Ukrainian army with a charitable contribution via this link.
робити, зробити внесок у... - Михайло Грушевський зробив величезний внесок у розвиток Товариства ім. Тараса Шевченка. - Кожен повинен робити свій внесок у нашу спільну перемогу.	to make a contribution to (imperfective, perfective) - Mykhailo Hrushevskyi made a huge contribution to the development of the Taras Shevchenko Society. - Everyone must make their own contribution to our common victory.
опора - Марія Грушевська завжди була опорою в житті Михайла. - Міст буде мати чотири опори.	support, pillar - Maria Hrushevska was always a support in Mykhailo's life. - The bridge will have four pillars.

руші́йна сі́ла • Це була руші́йна сі́ла розвитку української науки на початку XX століття. • Волонтери стали руші́вною сі́лою на початку повномасштабної війни.	<i>driving force</i> • It was the <i>driving force</i> behind the development of Ukrainian science at the beginning of the 20th century. • Volunteers became the <i>driving force</i> at the start of the full-scale war.
помі́ркований • Як політик, він мав досить помі́рковані плани. • Члени партії відрізняються помі́ркованими поглядами.	<i>moderate, sensible</i> • As a politician, he had rather <i>moderate</i> plans. • Party members have <i>moderate</i> views.
з оче́відних причі́н • Почалась антиукраїнська політика, тому з оче́відних причі́н Грушевського арештували. • Змагання, які планували провести 26 лютого 2022 року, з оче́відних причі́н перенесли на наступний рік.	<i>for obvious reasons</i> • An anti-Ukrainian policy began, so <i>for obvious reasons</i>, Hrushevskyi was arrested. • The competition, planned for February 26, 2022, was postponed to the next year <i>for obvious reasons</i>.

Завершення

Отже, сьогодні ми **розглянули** з вами історію про те, як **творилась** історія, фактично як писалась історія одним із **найвидатніших** українських істориків — Михайлом Грушевським.

Коли я читаю про таких людей, мені подобається, якщо є така можливість, знайти якісь **світлини**, тобто фотографії цих людей, бо вони зазвичай дуже старі й мають таку атмосферу тих часів.

Особливо щодо Михайла Грушевського я знайшла такі фотографії, де він в компанії інших українців, яких ми знаємо. Наприклад, дивишся фотографію, а там Іван Франко, і Михайло Грушевський, і Наталія Кобринська — всі разом.

Тому я знайшла для вас [таку статтю](#) — там є дев'ять таких старих світлин з Михайлом Грушевським і цікаві факти про його життя.

Це дуже цікавий, **надійний** ресурс, який називається «[Локальна історія](#)» — там взагалі дуже багато цікавих статей і досліджень про історію; я вам дуже його рекомендую. У них навіть зараз є журнал, який можна купити.

А також, як завжди, я додам [одне відео](#), де також є цікава **розповідь** про Михайла Грушевського.

Ці посилання будуть на сторінці епізоду, а також на тій сторінці ви знайдете інформацію про те, як оформити **преміумпідписку** на наші **конспекти** уроків — це ukrainianlessons.com/episode237.

Дякую, що цікавитесь українською історією і мовою! Всього вам найкращого! І Слава Героям!

розглядати, розглянути — to review
(*imperfective, perfective*)

творюється, створюється — to be formed
(*imperfective, perfective*)

найвидатніший — the most renowned
світлина — photo

надійний — reliable

розповідь — story, narration

преміумпідписка — premium subscription
конспект — (lesson) notes

 Вправи

1

Опрацюйте таблицю з формами числівників для утворення складних слів:

Форми числівників у складних словах	
Родовий відмінок однини	Але запам'ятайте винятки :
п'яти-	одно-
шести-	дво-
семи-	три-
восьми-	чотири-
дев'яти-	дев'яносто-
десяти-	сто-
двадцяти-	тисячо-
сорока-	
П'ятикласник, семикутник, двадцятилітній	Одноразовий, трикутник, тисячоліття

Утворіть складні іменники:

0. _____ — (вісім)ніг
1. _____ — (дев'ять)поверхівка
2. _____ — (три)зуб
3. _____ — (п'ять)борство
4. _____ — (два)бій
5. _____ — (тисяча)ліття
6. _____ — (десять)томник
7. _____ — (двадцять)річчя
8. _____ — (один)літок
9. _____ — (сім)класник
10. _____ — (чотири)кутник

2

Доповніть речення словами із таблиці:

досліджень	причин	навідріз	зробив	собою
зверни	закладає	діяльністю	морочити	керівник
				рушійна

0. Михайло Грушевський проводив багато історичних _____ **досліджень** _____, коли жив у Львові.
1. Мій науковий _____ уже давно перевірів мій диплом!
2. Кожен член нашої команди _____ свій внесок у проєкт.
3. Молодь — це завжди _____ сила будь-якого суспільства.
4. Якісна освіта _____ фундамент для подальшого успіху.
5. _____ увагу на наукові праці Михайла Грушевського.
6. Богдан Хмельницький був успішним лідером — йому вдавалося вести людей за _____.
7. З очевидних _____ збори скасували.
8. Україна _____ відмовилася прийняти умови ворога.
9. Ця громадська організація займається правозахисною _____.
10. Досить _____ мені голову цією дурнею!

3

Перекладіть українською мовою:

1. The head of my department has already signed all the documents.

2. What work conditions are the most favorable for your work capacity?

3. The boy was a protégé of a famous artist and learned a lot from him.

4. My mum always makes sensible decisions and is my biggest support.

Відповіді на вправи

1

1. дев'ятиповерхівка	6. десятитомник
2. тризуб	7. двадцятиріччя
3. п'ятиборство	8. одноліток
4. двобій	9. семикласник
5. тисячоліття	10. чотирикутник

2

1. керівник	6. собою
2. зробив	7. причин
3. рушійна	8. навідріз
4. закладає	9. діяльністю
5. Зверни	10. морочити

3

1. Завідувач моєї кафедри (катедри) вже підписав усі документи.
2. Які умови роботи (праці) найбільш сприятливі (найсприятливіші) (є найбільш сприятливими, найсприятливішими) для вашої працездатності (продуктивності)?
3. Хлопець (Хлопчик) був протеже відомого художника і багато чого навчився в нього (від нього).
4. Моя мама завжди ухвалює помірковані (розумні, розсудливі) рішення і є моєю найбільшою опорою.

